Livskraftscentralen

När ska verksamhetsområdet verkställas?

Kommunerna ska fatta beslut om verksamhetsområden för alla vattentjänstverk som är verksamma inom kommunen samt för aktörer som tidigare fått ett verksamhetsområde godkänt. Beslut ska också fattas om att upphäva ett verksamhetsområde eller om att inget verksamhetsområde ska fastställas. Besluten ska fattas senast 1.1.2031. Därefter ska verksamhetsområdena uppdateras minst vart tionde år.

Innan verksamhetsområden fastställs rekommenderas att kommunen utarbetar en vattentjänstplan. I planen beskrivs kommunens mål och planer för hur vattentjänsterna ska ordnas i olika delar av kommunen.

Fastställandet av verksamhetsområden ska vara planmässigt och ändamålsenligt

Kommunen ansvarar för fastställandet av verksamhetsområden

Kommunen ska säkerställa att alla områden där anslutning till vattenledning eller avloppsnät är nödvändig på grund av befintlig eller planerad samhällsutveckling omfattas av ett verksamhetsområde. Hälsomässiga eller miljöskyddsmässiga skäl kan också motivera att ett verksamhetsområde fastställs.

I regel ska detaljplaneområden och största delen av tätortsområdena (YKR) omfattas av ett vattentjänstverks verksamhetsområde. Områdesklassificeringarna ger riktlinjer för avgränsningen av verksamhetsområdena, men verksamhetsområdets omfattning avgörs i slutändan utifrån behovet av att ordna vattentjänster. Områden där det inte finns något behov av att ordna vattentjänster rekommenderas som huvudregel inte att fastställas som verksamhetsområde.

Fastställande av verksamhetsområde

1. Kartlägg detaljplaneområden.
2. Kartlägg tätortsområden (YKR) och andra områden där en större befolkningsgrupp kan kräva centraliserade vattentjänster.
3. Kartlägg områden där hälsomässiga eller miljömässiga skäl kan kräva centraliserade vattentjänster
   - grundvattenområden
   - strandområden
4. Fastställ de områden där anslutning till vattenledning eller avloppsnät är nödvändig på grund av befintlig eller planerad samhällsutveckling.
5. Säkerställ att dessa områden fastställs som verksamhetsområde.

Vem kan initsiera fastställandet av verksamhetsområdet?

Ett ärende om verksamhetsområde kan initieras på kommunens eget initiativ, genom en framställning från ett vattentjänstverk eller genom föreläggande från tillsynsmyndigheten, exempelvis livskraftscentralen.

Ärenden som gäller verksamhetsområden ska behandlas av kommunen utan obefogat dröjsmål, och kommunen ska alltid fatta ett beslut i ärendet. Ett av vattentjänstverket framställt förslag om verksamhetsområde som har väckts till behandling kan inte lämnas oavgjort, utan ärendet ska behandlas och avgöras av kommunen.

Ett ärende om fastställande av verksamhetsområde kan initieras av kommunen, vattentjänstverket eller livskraftscentralen.

Att beakta

- I förvaltningslagen föreskrivs om det förfarande som ska iakttas i förvaltningsärenden, och därmed även vid godkännande av verksamhetsområden. Om det i lagen om vattentjänster föreskrivs om ett förfarande som avviker från förvaltningslagen, ska bestämmelserna i lagen om vattentjänster tillämpas.
- Parter i ärendet, såsom fastighetsägare och fastighetsinnehavare, har rätt att initiera ett ärende för att kommunen ska fullgöra sin skyldighet att ordna vattentjänster. Denna skyldighet fullgörs i regel genom att kommunen fastställer ett verksamhetsområde för ett vattentjänstverk.
- Enligt 23 § i förvaltningslagen finns en skyldighet att behandla ärenden.
- Beslut att inte vidta åtgärder eller att inte godkänna ett verksamhetsområde kan överklagas.

För vilka aktörer kan verksamhetsområden fastställas?

Kommunen ska fatta beslut om verksamhetsområden för alla vattentjänstverk som verkar inom kommunens område. Genom beslutet kan man fastställa ett ändamålsenligt verksamhetsområde för vattentjänstverket eller besluta att något verksamhetsområde inte behövs. Ett verksamhetsområde kan endast godkännas för ett vattentjänstverk som är en kommunal resultatenhet, kommunalt affärsverk, samkommun, samkommuns affärsverk eller ett registrerat företag eller samfund.

Kommunen kan av särskilda skäl också godkänna ett verksamhetsområde för en aktör som tidigare haft ett verksamhetsområde, men som inte längre uppfyller definitionen av ett vattentjänstverk. Fastställandet av ett verksamhetsområde kan till exempel vara motiverat om aktören verkar inom ett detaljplanerat område eller inom ett miljömässigt känsligt område där det finns betydande byggtryck. Aktörer med få anslutna kunder har ofta inte förmåga att på ett ändamålsenligt sätt sköta vattentjänsterna eller uppfylla

kraven i lagen om vattentjänster. Därför rekommenderas det att dessa aktörers vattentjänstverksamhet överförs till ett kommunalt eller annat vattentjänstverk och att verksamhetsområdet fastställs för vattentjänstverket i stället för de små aktörerna.

Verksamhetsområde kan fastställas endast för en aktör som har förmåga att sköta områdets vattentjänster.

Behov av uppdatering av verksamhetsområden

Kommunen ska vid behov kontrollera att verksamhetsområdena är aktuella. Granskningen ska göras minst vart tionde år. Då ska nya beslut fattas om tidigare godkända verksamhetsområden.

Behovet av uppdatering kan uppstå exempelvis vid planläggning av nya bostadsområden. Verksamhetsområdet kan även behöva minskas om befolkningen har minskat betydligt och vattentjänstverket inte längre kan tillhandahålla tjänsterna på ett ekonomiskt och ändamålsenligt sätt.

Om vattentjänstverket inte har lämnat något förslag till verksamhetsområde ska kommunen antingen begära ett sådant eller själv utarbeta ett förslag.